

Taiteen edistämiskeskuksen lausunto

VNS 7/2020 vp Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta - Vahva ja yhtenäinen EU – kohti kestävämpää Euroopan unionia

Taiteen edistämiskeskus ottaa kantaa selontekoon vain taiteen ja kulttuurin näkökulmasta.

Taiteen edistämiskeskus kiinnittää huomiota siihen, että koko selonteossa mainitaan sana kulttuuri vain kerran, eikä siinäkään varsinaisessa merkityksessään. Kulttuurin merkitys eurooppalaisten arvojen ja koko Euroopan kehitykselle on ollut täysin keskeistä. Vaikkakin Euroopassa on monia kulttuurisia perinteitä, Euroopalla on yhteistä kulttuuriperintöä kreikkalaisroomalaisesta antiikista, kristinuskoon, juutalaisuuteen, renessanssiin, humanismiin, valistukseen, vallankumoukseen, modernisaatioon, sosialismiin jne., jotka ovat muovanneet Euroopasta sellaisen kuin se on nyt. Kulttuurin merkitys ei ole vähentynyt. Euroopan Unioni on sitoutunut suojelemaan ja edistämään Euroopan kulttuuriperintöä useilla politiikkaohjelmilla.

Valtioneuvoston selonteossa koko kansantaloudellekin merkittävän panoksen tuovasta taide- ja kulttuurialasta, luovasta sektorista ja voimasta, ei sanota sanaakaan.

Taiteen edistämiskeskus ehdottaa, että selontekoa kehitetään niin, että taide, kulttuuri ja luova sektori otetaan huomioon esimerkiksi seuraavasti:

Yhteiset arvot kaiken perustana

Osallistavassa ja kestävässä yhteiskunnassa kaikki saavat äänensä kuuluviin ja kaikilla on yhtäläiset oikeudet, **kulttuuriset** ja osallistumisoikeudet.

Maailman kilpailukykyisin ja sosiaalisesti ehein ilmastoneutraali unioni

Euroopan **luonnon monimuotoisuuden** on oltava riittävän elpymisen tiellä vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteena tulee olla luonnonvarojen ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja **kulttuurisesti kestävä** käyttö ja kehitys, joka turvaa paitsi luonnon monimuotoisuuden säilymisen myös tähän perustuvat elinkeinot.

EU:n yhteisen **alue- ja rakennepolitiikan** tärkein tehtävä on kaventaa jäsenmaiden ja niiden alueiden välisiä eroja. Alue- ja rakennepolitiikan painotukset kilpailukykyä, sosiaalista **ja kulttuurista** osallisuutta sekä vihreää ja digitaalista siirtymää tukeviin uudistuksiin ovat tärkeitä.

Oikeudenmukainen siirtymä sekä kannustava alue- ja rakennepolitiikka

Suomen tavoitteena on EU:n sisämarkkinoiden kehittäminen tavalla, joka vahvistaa kestävästä kasvusta, kilpailukykyä sekä unionin **kriisinsietokykyä, mm. taiteen ja kulttuurin avulla. Taiteella ja kulttuurilla on perinteisesti ollut suuri merkitys kansalaisten resilienssin ja kestävyden ylläpidossa kriisiaikoina.**

Uudistava kasvupolitiikka ja yhtenäisemmät sisämarkkinat

EU:n on panostettava erityisesti innovaatiopolitiikan keinoin **digitalisaatioon** ja uusiin teknologioihin keskeisimpinä talouden uudistajina ja eurooppalaisen teollisuuden **ja luovan sektorin** kilpailukykytekijöinä.

Avoin ja vastuullinen kauppapolitiikka

Samoin sen tulisi edistää EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa. Tulisi pohtia, **kuinka taiteella- kulttuurilla ja luovan sektorin avulla** sekä kauppapolitiikalla voitaisiin tehokkaimmin saada aikaan yhteiskuntien muutosta (*societal change*) EU:ssa ja kumppanimaissa.

On tärkeää, että EU puolustaa aiempaa vahvemmin etujaan ja arvojaan **Kiinan** suuntaan. **Tässä työssä tulee hahmottaa, että eurooppalaisia arvoja viedään Kiinaan luontevasti taiteen ja kulttuurin avulla, samoin lisätään ymmärrystä eri maiden välillä.** Tasapainoisemman ja vastavuoroisemman taloussuhteen saavuttamiseksi EU:n tulee edellyttää, että Kiina pitää kiinni sitoumuksistaan ja parantaa markkinoidensa avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Vahva sosiaalinen ulottuvuus, oikeudenmukaisempi työelämä ja vaikuttava terveyspolitiikka

Sosiaalinen ulottuvuus on tärkeä EU:n painopistealue, ja Suomi näkee sen kehittämisen keskeiseksi. Sosiaalisen ulottuvuuden toimien tulisi lisätä unionin hyväksyttävyyttä kansalaisten keskuudessa. Tavoitteena on kehittää hyvinvointia unionissa yleisesti ja pyrkiä elintasoerojen kaventumiseen köyhyyttä ja eriarvoisuutta vähentämällä. **Taiteella ja kulttuurilla ja sen saavutettavuudella on myös erityinen merkitys hyvinvoinnin lisääjänä EU:ssa.**

Hyvinvointitalousnäkökulma huomioidaan EU-yhteistyössä. Suomi edistää aktiivisesti ajattelutapaa, jossa **erilaiset** panostukset kansalaisten hyvinvointiin, **mm. kulttuurin avulla**, nähdään kestävää talouskasvua tukevana tekijänä. **Taiteen ja kulttuurin avulla voidaan myös lisätä kansalaisten kestävyttä kriisitilanteissa.** Kestävällä kasvulla voidaan vastavuoroisesti vahvistaa ihmisten ja ympäristön hyvinvointia.

Elpymisväline

Suomelle on keskeistä, että elpymisvälineestä jäsenvaltioille kohdennettavaa rahoitusta käytetään sovitulla tavalla **kasvua ja kilpailukykyä parantaviin rakenteellisiin uudistuksiin sekä ilmastotoimiin.**

Olennaista on, että rahoitusratkaisut tukevat unionin laaja-alaisia politiikkatavoitteita, kuten vihreää ja digitaalista siirtymää, **entä muita esimerkkejä?**

EU vahvana globaalina toimijana ja turvallisuusyhteisönä

Arvojaan ja etujaan edistävä unioni

Suomi jatkaa keskeistä rooliaan EU:n **arktisen politiikan** vahvistamisessa. Arktisten kysymysten ja arktisen yhteistyön merkitys EU:ssa tulee ymmärtää koko unionin kannalta, ja EU:n tulee edistää arktisen alueen kestävää kehitystä ja vakautta. EU:n arktisen politiikan kannalta keskeisiin tekijöihin kuuluvat ilmastonmuutoksen hillintä ja alkuperäiskansojen oikeuksien, **myös kulttuuristen oikeuksien**, turvaaminen sekä pohjoisten yhteisöjen hyvinvointi. Suomi tukee EU:n toimintaa **pohjoisen ulottuvuuden** politiikassa ja sen alla toimivissa kumppanuuksissa. Yhteistyö tarjoaa käytännönläheisiä välineitä Suomen ja EU:n tavoitteiden edistämiseksi niin arktisilla alueilla, Itämeren alueella kuin EU:n ja Venäjän raja-alueilla muun muassa ilmasto- ja ympäristöyhteistyön, ydinturvallisuuden, terveyskysymysten, **taiteen ja kulttuurin** sekä liikenteen ja logistiikan aloilla.

Kokonaisvaltainen lähestymistapa muuttoliikkeeseen ja Schengen-alueen kehittämiseen

Suomi toimii aktiivisesti **kotouttamiseen** liittyvässä EU-yhteistyössä muun muassa hyviä käytäntöjä kehittäen ja hyödyntäen. **Kotouttamisessa voidaan aiempaa enemmän hyödyntää taiteellisia menetelmiä ja luovan sektorin osaajia.**

Helsingissä 16.3.2021

Paula Tuovinen

johtaja

Taiteen edistämiskeskus